

Pravila i statuti.

“Hrvatskoga pedagojsko-književnoga zbora”.¹

A. Pravila.

»Hrvatskoga pedagojsko-književnoga zbora«

I. Svrha.

§. 1. Hrvatski pedagojsko-književni zbor društvo je, komu je svrha širiti strukovnu i opću obrazovanost među hrvatskim pučkim učiteljstvom i promicati interese hrvatske pučke škole bez razlike vjere.

II. Sredstva.

§. 2. U tu svrhu izdavati će društvo pedagojske i opće obrazovne spise za pučke učitelje i školsku mladež, osnovati će si za svoj rad potrebnu knjižnicu i nabaviti će si potrebne zbirke, urediti će pedagojsku čitaonicu za članove svoje i nastojati će, da si vanjsko učiteljstvo takove knjižnice ustrojava; nagrađivati će i podupirati izdavanje pedagojskih spisa, davati će putne i naukovne potpore, priređivati će pedagojska i ina popularna naučna predavanja, podnositi će višim vlastima iz svojih skupština obrazložene prijedloge na boljak školstva smjerajuće, ocjenjivati će sva djela pučkoj školi namijenjena, i rabiće u opće sva zakonom dozvoljena promicala u §. 1. naznačene svrhe.

III. Članovi društva.

§. 3. Pedagojsko-književni zbor sastoji se iz pravih, dopisujućih, počasnih, utemeljiteljskih i podupirajućih članova.

§. 4. Pravi članovima mogu postati samo oni pedagojski pisci i spisateljice, koji su već dokazali svojim pedagojskim književnim radom, da su sposobni i voljni promicati društveni književni rad.

§. 5. Dopisujućim članom može se tek onda postati, iza kako je dotičnik uprav. odboru na rasudu podnio jednu pedagojsku raspravu, te je ista valjanom pronađena. Takove se rasprave ne nagrađuju i vlasništvo su društva.

¹ *Rad hrv. učiteljskih društava.* (1903). Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor, str. 82-86.

§. 6. Počasnim članom može se imenovati svatko, koji si je stekao bud kojih zasluga za pučku školu u opće ili napose za ovo društvo, potpomažući ga u promicanju njegove svrhe.

§. 7. Utemeljiteljni članovi jesu oni, koji u jedanput ili u stanovitim rokovima polože u §. 15. naznačenu svotu.

§. 8. Podupirajući članovi jesu oni, koji će svake godine u društvenu blagajnu naprvo polagati u §. 17. određeni prinesak.

IV. Dužnosti i prava članová.

§. 9. Svaki pravi član obvezan je za dvije godine, iza kako članom postane, besplatno napisati jedno pedagojsko ili opće obrazovno djelo najmanje pet araka u formatu društvenih spisa, i to je djelo isključivo vlasništvo društva.

§. 10. Pravi članovi imaju svjetujući i odlučujući glas u odborskim sjednicama i skupštinama, služe se besplatno društvenom knjižnicom i njezinim zbirka, dobivaju besplatno sve društvene spise, i imaju prvi pravo na raznovrsne književne i naukovne potpore od društva.

§. 11. Pravi i dopisujući članovi imaju društvu davati pismena izvješća i ubavijesti na sva po predsjedništvu stavljena pitanja, i u opće promicati u svem društvu svrhu.

§. 12. Dopisujući i počasni članovi imaju svjetujući glas u društvenim godišnjim skupštinama i primaju besplatno kao i pravi članovi sve društvene spise.

§. 13. Pravi članovi dobivaju od svojih besplatno za društvo napisanih prvih spisa dvije stotine istisaka. Svaki daljni književni rad nagrađivat će se ili podupirati prema društvenim okolnostima.

§. 14. Pravi, dopisujući i počasni članovi biraju se samo u godišnjoj glavnoj skupštini na pismeni prijedlog kojeg pravog člana, i to tajnim glasovanjem a apsolutnom većinom nazočnih članova. Glede imenovat se imajućih pravih članova mora predložitelj izvješten biti, da li je predložak voljan zadovoljiti 9. članku ovih pravila, i dotičnu njegovu izjavu priložiti svomu prijedlogu. Pravi, dopisujući i počasni članovi dobivaju besplatno društvene diplome.

§. 15. Utemeljiteljni članovi, ako su općine, knjižnice, škole i ine moralne osobe, polažu na jedanput ili u dva godišnja roka 25 for. (50 K), a pojedine osobe 15 for. (30 K), također na jedanput ili u tri godišnja roka.

§. 16. Kada utemeljiteljni članovi cijelu utemeljiteljnu svotu polože, dobiju društvenu diplomu.

§. 17. Podupirajući članovi plaćaju 1 for. svake godine naprvo.

§. 18. Utemeljiteljni članovi dobivaju doživotno sve spise, što ih društvo izdaje; a podupirajući članovi sve spise one godine, za koju su najprvo platili podupirajući prinesak.

V. Uprava društva.

A. Upravljaajući odbor.

§. 19. Društvom upravljaju kao upravljajući odbor svi u Zagrebu se nalazeći pravi članovi. Ako ih nije barem pet, to nadopuni glavna skupština taj broj s dopisujućim i počasnim članovima, što se u Zagrebu nalaze; te ovakovi nadopunjujući članovi uživaju onda sva prava članova pravih, ma sve da se ta okolnost poslije i promijeni.

§. 20. Na čelu društva i upravljajućega odbora stoji predsjednik, jedan tajnik i blagajnik.

§. 21. Zamjenik predsjednikov uvijek je najstariji u Zagrebu nalazeći se pravi član.

§. 22. Predsjednika, tajnika i blagajnika bira glavna skupština na tri godine i to tajnim glasovanjem, a apsolutnom većinom. Tajnik i blagajnik mogu opet izabrani biti, a predsjednik može se opet izabrati istom, kada minu tri godine.

§. 23. Predsjednikom i tajnikom mogu izabrani biti samo pravi članovi, a blagajnikom, ako je potrebno i koji dopisujući ili počasni u Zagrebu stanujući član, koji onda i sva prava ostalih pravih članova uživa.

§. 24. Predsjednik rukovodi sve društvene poslove, zastupa društvo kod oblasti i trećih osoba, sazivlje i predsjedava sjednicama odborskim i skupštinama društvenim, potpisuje s tajnikom sve spise i odgovoran je glavnoj skupštini za cijelu upravu. Njegova je služba odlikovanje i zato besplatna.

§. 25. Tajnik obavlja sve pisarske poslove, vodi zapisnike u sjednicama odborским i skupštinskim, drži u redu knjižnicu i društvene zbirke, obavlja korekturu društvenih tiskopisa, i uređuje ih, podnaša izvješće o društvenom radu u glavnoj skupštini; a blagajnik vodi blagajničke račune i izdaje novce uz potpis predsjednikov. Tajnik i blagajnik dobivaju nagradu prema svomu radu i prema novčanim okolnostima društva.

§. 26. Upravljajući odbor drži prema potrebi svoje sastanke i dogovore radi upravnih društvenih poslova, prosuđuje ili daje po dotičnim strukovnjacima prosuđivati pri-spjele književne radnje, vrši zaključke i naloge glavne skupštine; a svake četvrt godine ima prirediti jednu javnu sjednicu s pedagogijskim predavanjem.

§. 27. Zaključci upravljajućega odbora valjaju samo onda, ako je u sjednici nazočno bilo barem pet članova, i ako je za zaključak glasovala apsolutna većina. Kad se glasovi jednako podijele, odlučuje predsjednik.

§. 28. Ako gdje u kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji ima barem dva prava i jedan dopisujući, ili jedan pravi a dva dopisujuća člana, to se oni popune sa obližim utemeljiteljnim članovima do pet pod predsjedništvom pravog, odnosno starijeg pravog člana, ustrajaju se kao povjerenstva pedagogijsko-književnog zbora, te priređuju također od vremena do vremena pedagogijska i ima popularno-naučna predavanja i promiču društvenu svrhu u smislu ovih pravila, i po daljnim napucima upravljajućega odbora.

§. 29. U mjestima, gdje nema nikakva člana, budi pravog, dopisujućega ili počasnog, imenuje si glavni odbor drugoga koga svojim pouzdanikom, a ovaj se ima skrbiti za pribavljanje utemeljiteljnih i podupirajućih članova.

B. Glavna skupština.

§. 30. Svake godine drži se redovito jedna glavna skupština za vrijeme školskih praznika; a da joj zaključci valjaju, treba da u njoj osim predsjednika bude barem šesnaest pravih članova. U slučaju, da ih toliko ne bude, popune se domaćim dopisujućim i začasnim članovima. Vanjskim članovima može glavna skupština dopitati odštetu putnih troškova, ako to dopuštaju novčane okolnosti društva. Izvanrednu glavnu skupštinu mora predsjednik sazvati, ako od njega pismeno zahtijeva barem deset pravih članova.

§. 31. Glavne, redovite i izvanredne skupštine oglašuju se skupa s programom barem dvije nedjelje prije u javnim listovima, a osim toga imaju se i posebno na njih pozivati svi pravi članovi.

§. 32. Glavna skupština saslušava izvješće tajnikovo o djelovanju društva i blagajnikovo o novčanoj upravi, čini na to svoje opaske, pregleda i odobrava račune blagajnikove, bira svoje zvaničnike i može biti potrebne namjesne članove u upravljajući odbor, opredjeljuje nagrade za književni rad za buduću upravnu godinu, kao i druge izvanredne potpore, određuje svote za knjižnicu i zbirke društvene, izabire nove prave, dopisujuće i počasne članove, raspravlja različne prijedloge pojedinih članova, odobrava poslovnik i druge napatke, promjenjuje ova pravila, određuje nagrade blagajniku i tajniku.

§. 33. Izvješća tajnikova i blagajnikova, zapisnici glavnih skupština i znamenitijih odborskih sjednica imaju se objelodanjivati u društvenom glasilu.

§. 34. Sa svakom redovitom glavnom skupštinom mora biti spojena jedna javna svečana sjednica. U toj se proglašuju dosuđene nagrade i potpore, imena novih društvenih zvaničnika i novih pravih, dopisujućih i počasnih članova, a završuje se pedagojskim predavanjem.

§. 35. Glavna skupština može prave članove, ako ureba razdijeliti u različne odsjeke, te ima onda ustanoviti ustroj i djelokrug pojedinih odsjeka.

C. Raspolaganje s društvenim imutkom.

§. 36. Društvo raspolaze s godišnjim prinescima podupirajućih članova, s dohotkom od rasprodanih društvenih knjiga i s dvijema trećinama kamata utemeljiteljnih svota. Utemeljiteljne svote i jedna trećina njihovih kamata uglavničuju se.

§. 37. Glavnice društvene ulažu se u najprobitačnije i najsigurnije papire, pa ni raspoloživi novac ne treba da dugo mrtav leži.

D. Opće ustanove.

§. 38. Pedagojsko-književni zbor može općiti s drugim pedagojskim, književnim i umjetničkim društvima, te s njima i dopisivati, na koliko mu se to shodno i potrebno uzvidi.

§. 39. Zbor ima svoj pečat, na kojem je grb hrvatsko-slavonsko-dalmatinski, a okolo natpis »Hrvatski pedagojsko-književni zbor«.

§. 40. Po ovim pravilima ima odbor izraditi poslovnik i druge naputke za nutarnje društveno poslovanje; a taj red i te naputke odobrava konačno glavna skupština.

§. 41. Za promjenu ovih pravila treba da je u glavnoj skupštini nazočna barem natpolovična većina pravih članova, a od nazočnih da dvije trećine za promjenu glasuju. No nijedna promjena ne može se izvesti, dok je ne odobri zemaljska vlada.

§. 42. Ako bi se ovo društvo ili raspalo ili dokinulo, to pripadaju njegove glavnice »Učiteljskoj zadruzi«, koja će njihovim kamatama izdavati i nagrađivati pedagogijske spise za pučke učitelje. Knjige i zbirke postaju imovinom zagrebačkih pučkih i građanskih učitelja kao moralnoga tijela, te se imaju po njihovu zajedničkom sporazumku upotrebiti za obrazovne cijelji.

VI. Prelazna ustanova.

§. 43. Čim se potvrde ova pravila, postaju potpisani pravim članovima pedagoškijsko-književnog zbora i u Zagrebu stanujući sačinjavaju upravljajući odbor. Ovaj si odbor odabere privremenog predsjednika, tajnika i blagajnika, pa obavlja po smislu ovih pravila sve društvene poslove do prve redovite glavne skupštine, koja si onda svoje zvaničnike odabire i daljne odredbe i zaključke čini.

U Zagrebu, 4. kolovoza 1871.

Ivan Filipović, učitelj zagrebački; Stjepan Basariček, učitelj u Virovitici; Sebald Cihlař, učitelj u Kraljevici; Franjo Stepanek, učitelj u Dubravi; Mijat Stojanović, c. kr. nadučitelj u Zemunu; Janko Tomić, učitelj u Karlovcu; Ante Truhelka, učitelj u Osijeku; Marija Fabkovička, učiteljica više djev. škole u Zagrebu; Tomislav Ivkanec, učitelj u Zagrebu; Bartol Francelj, učitelj gradske realke u Varaždinu; Škender Fabković; učitelj preparandije u Zagrebu; Ljudevit Modec, učitelj u Zagrebu; Mijat Vrbanec, učitelj u Zagrebu.

Br. 7409./2331.

Predstojeća pravila »Hrvat. pedagogijsko-književnoga zbora« potvrđuju se.

Kr. hrv-slav.-dalm. zemaljska vlada.

U Zagrebu, 30. rujna 1871.

Bedeković v. r.